

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

DISCIPLINA DE EXAMEN: SOCIOLOGIE

2015

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează profesorilor care susțin examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar în specializarea *Sociologie*. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul la disciplina *Sociologie* pot preda în învățământul preuniversitar discipline socio-umane, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ superior, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția disciplinei *Sociologie*, precum și a metodicii disciplinei;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe ale profesorului de discipline socio-umane

Programa vizează anumite competențe ale profesorului de discipline socio-umane, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și să le probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- utilizarea cunoștințelor de specialitate, a achizițiilor din domeniul didacticii disciplinei în proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- utilizarea principalelor documente școlare reglatoare: planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale;
- proiectarea unor activități didactice bazate pe metode interactive pentru formarea competențelor specifice domeniului;
- utilizarea unor strategii didactice care încurajează dezvoltarea gândirii critice a elevului, rezolvarea de probleme și utilizarea noilor tehnologii;
- proiectarea și realizarea dezvoltărilor curriculare intra- și interdisciplinare;
- adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă ale colectivului de elevi;
- construirea un climat educativ stimulativ și eficient care încurajează interacțiunea socială pozitivă, motivația intrinsecă și implicarea activă a elevului în învățare.

C. Tematica la disciplina de specialitate

I. STATUTUL DE ȘTIINȚĂ AL SOCIOLOGIEI

1. Obiectul de studiu al sociologiei
2. Cunoașterea spontană și cunoașterea științifică a vieții sociale
3. Funcțiile sociologiei
4. Perspective sociologice (orientări/curente): evoluționism, funcționalism, conflictualism, interacționism simbolic, structuralism.

II. METODOLOGIA CERCETĂRII SOCIOLOGICE

1. Etapele investigației sociologice
2. Metode de cercetare sociologică: ancheta sociologică/sondajul de opinie, observația, experimentul, studiul documentelor sociale (analiza de conținut), monografia
3. Tehnici și instrumente de cercetare sociologică: eșantionarea, interviul, chestionarul

III. ORGANIZAREA SOCIALĂ

- A. Structura socială
 1. Status și rol
 2. Relații și rețele sociale
 3. Grupuri sociale
 4. Instituții și organizații sociale: familia, școala, biserica, statul, partidele politice, ONG-urile
- B. Stratificarea socială
 1. Clase sociale: teorii ale formării claselor sociale (Karl Marx, Max Weber)
 2. Mobilitate socială și profesională
 3. Inegalitatea socială
 4. Discriminarea

IV. AUTORITATE ȘI PUTERE

1. Puterea politică
2. Tipuri de autoritate și tipuri de guvernare
3. Societatea civilă
4. Societatea democratică, pluralismul și opinia publică

5. Comportamentul politic: socializare politică, implicare și apatie civică, grupuri de interese și grupuri de presiune

V. SOCIALIZAREA

1. Rolul socializării
2. Teorii ale socializării
3. Tipuri de socializare: primară, secundară, continuă, anticipativă, resocializare
4. Agenții de socializare: familia, școala, munca, grupul, mass-media

VI. DEVIANȚĂ ȘI CONFORMITATE

1. Accepțiuni sociologice ale devianței
2. Fenomene anomice: explicații și cauze
3. Tipuri de fenomene anomice: infraționalitatea, corupția, sinuciderea, sărăcia, conflictele sociale
4. Ordine și control social

C. Bibliografie la disciplina de specialitate

1. Raymond Boudon (coord.), „Tratat de sociologie”, București, Ed. Humanitas, 1997
2. Septimiu Chelcea, Ioan Mărginean, Ion Cauc, „Cercetarea sociologică. Metode și tehnici”, Deva, Ed. Destin, 1998
3. Emile Durkheim, „Regulile metodei sociologice”, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1974
4. Anthony Giddens, „Sociologie”, București, Ed. All, 2000
5. Traian Herseni, „Sociologie. Teoria generală a vieții sociale”, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1982
6. Petre Iluț, „Abordarea calitativă a socioumanului”, Iași, Ed. Polirom, 1977
7. Achim Miha, „Introducere în sociologie”, Cluj, Ed. Dacia, 1992
8. Iolanda Mitrofan, Nicolae Mitrofan, „Familia de la A la Z...”, București, Ed. Științifică, 1991
9. Traian Rotariu, Petru Iluț, „Sociologie”, Cluj-Napoca, Ed. Mesagerul, 1996
10. Dumitru Sandu, „Sociologia tranziției. Valori și tipuri sociale în România”, București, Ed. Staff, 1996
11. Maria Voinea, „Sociologia familiei”, București, Ed. Universității din București, 1993
12. Max Weber, „Etica protestantă și spiritul capitalismului”, București, Ed. Humanitas, 1995
13. Cătălin Zamfir, Lazăr Vlăsceanu, „Dicționar de sociologie”, București, Ed. Babel, 1993
14. ***Dicționar de sociologie, Seria Larousse, București, Ed. Univers Enciclopedic, 1996

NOTĂ: Bibliografia pentru disciplina de specialitate include **manualele de Sociologie și Studii sociale cuprinse în Catalogul manualelor școlare valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.**

E. Tematica pentru didactica disciplinei de specialitate

I. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Componentele Curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală), programe școlare; alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module. Manuale școlare și auxiliare curriculare.
2. Proiectarea curriculumului la decizia școlii/ curriculumului în dezvoltare locală: aprofundare/ extindere/ opțional ca disciplină nouă.
3. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplinele socio-umane: competențe generale, competențe specifice.
4. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare.

II. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: caracterizare, clasificare; utilizarea metodelor centrate pe elev/ tehnicilor de învățare prin cooperare.
2. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare.
3. Mijloacele de învățământ utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare.
4. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării în construirea unor medii active de instruire.

III. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.
3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.

5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.

F. Bibliografie pentru didactica disciplinei de specialitate

1. Ion Albușescu, Mirela Albușescu, „Didactica disciplinelor socio-umane”, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 1999
2. Mușata Bocoș, Dana Jucan, „Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculum-ului. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor”, Ed. Paralela 45, Pitești, 2008
3. Lucian Ciolan, „Învățarea integrată - fundamente pentru un curriculum transdisciplinar”, Ed. Polirom, Iași, 2008
4. Carmen Crețu, „Curriculum individualizat și personalizat”, Ed. Polirom, Iași, 1998
5. Sorin Cristea, „Dicționar de termeni pedagogici”, E.D.P., București, 1998
6. Constantin Cucoș, „Pedagogie generală”, Ed. Polirom, Iași, 2000
7. Constantin Cucoș, „Psihopedagogie”, Ed. Polirom, Iași, 2005
8. Louis D'Hainaut, „Interdisciplinaritate și integrare”, în Programe de învățământ și educație permanentă, EDP, București, 1981
9. Basarab Nicolescu, „Transdisciplinaritatea. Manifest”, Ed. Polirom, Iași, 1999
10. Florina Oțet, Nicoleta Lițoiu, Sorin Spineanu-Dobrotă, „Ghid de evaluare pentru științele socio-umane”, Ed. ProGnosis, București, 2000
11. Paloma Petrescu, Viorica Pop, „Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare”, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
12. Adrian Stoica (coord.), „Evaluarea curentă și examenele”, Ed. ProGnosis, București, 2001
13. Eugen Stoica (coord.), Marius Avram, Sorin Spineanu-Dobrotă, Angela Teșileanu, „Ghid de evaluare la disciplinele socio-umane”, Ed. ERC Press, București, 2011
14. ***2002, „Ghid metodologic pentru aplicarea programelor școlare din Aria curriculară Om și societate. Învățământ liceal”, MEC – CNC, Ed. Aramis Print, București

NOTĂ: Bibliografia pentru didactica de specialitate include **planurile-cadru și programele școlare pentru disciplina Sociologie valabile în anul școlar în care se susține examenul.**